

at gøre end at have med Administrationen at gøre.

Det ærede Medlem for Maribo (Chr. Reventlow) og i Forbindelse med ham flere andre ærede Medlemmer, hvoriblandt det ærede Medlem for Faaborg (H. P. Pedersen), det ærede Medlem for Kerteminde (Pinstrup) og det ærede Medlem for Sorø, (Poul Christensen) have fremdraget Spørgsmaalet om Ophævelse af Len og Stamhuse og i Forbindelse dermed ogsaa nævnt Spørgsmaalet om Fæstes Overgang til Selveje. Jeg skal derom sige, at det er et Spørgsmaal, som har min største Interesse, og som jeg har arbejdet med i en Række Aar, og hvorom jeg ganske sikkert haaber at blive i Stand til i denne Rigsdagssamling at fremsætte et Lovforslag. Naar Arbejdet har været saa længe, ligger det deri, at det i Virkeligheden er en meget kompliceret Sag, blandt andet af den Grund, at de Regler og deriblandt navnlig Arvefaldsreglerne og ogsaa i nogle Tilfælde Hjemfaldsreglerne, som gælde for de forskellige Len og Stamhuse, ere indbyrdes saa overmaade forskellige, at en meget stor Vanskelighed ligger i at finde den rette Form og det rette Omfang, hvori de arveberettigede til det enkelte Len og Stamhus kunne blive i Stand til at gøre deres Ret og Interesser gældende og faa deres Ret og Interesser opfyldte. Thi det kan jo ikke være Meningen, at man vil ophæve Len og Stamhuse og lade dem overgaa til fri Ejendom paa den Maade, at man siger til de nuværende Besiddere: Værsgod, nu er Lensbaandet og Stamhusbaandet klippet over, gør I nu ved Ejendommen, hvad I have Lyst til. Der maa selvfølgelig tages netop det Hensyn, at disse Mænd ikke ere Ejere, men kun have en Ret, i mange Tilfælde en meget vid Ret, i andre Tilfælde en meget begrænset, over det paagældende Len eller Stamhus.

Jeg anser det derhos for en given Sag, at et saadant Lovforslag ogsaa maa komme til at beskæftige sig med Forholdet til de Fæstere, der findes paa Lenet eller Stamhuset. Jeg anser det for at være en ganske given Ting, at naar Grundloven kræver, at Len og Stamhuse skulle kunne overgaa til fri Ejendom, saa er der derved ikke mindst tænkt paa, at Fæsterne kunne faa fri Ejendom over deres Fæstesteder. Det har jo ganske sikkert ogsaa paa den Tid, da Grundloven i 1849 blev given, været et af Hovedmotiverne til, at vi fik denne Grundlovsbestemmelse ind. Den Gang var der jo, som vi alle sammen vide, umaadelige Kvantiteter af Hartkorn, som var

Fæstegods under Len og Stamhuse. Siden har dette Forhold jo forandret sig ikke saa lidt, men der er dog ikke saa lidt tilbage. For øvrigt skal jeg anføre, at i den Tid, jeg har været Justitsminister, har jeg, hvor Lejlighed er falden for, gjort, hvad jeg formaaede, for at bringe Fæstegods over paa Fæsternes Hænder. Det ærede Medlem for Kerteminde nævnedes selv Forholdet med Hensyn til Bøndergodset under Baroniet Scheelenborg, der for nogle Aar siden kom under Administration. Jeg skal nævne Forholdet under Stamhuset Taasinge, der ogsaa er under Administration, hvor jeg i Løbet af denne Sommer har foranlediget, at der vil blive taget fat paa et Forsøg paa Overdragelse af Fæstegodset til Fæsterne.

Det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) kom ind paa en Omtale af Forholdet med Hensyn til den tidligere kongevalgte Landstingsmand, Sagfører Hansen fra Kolding, og gjorde gældende, at det var dog underligt, at den Mand var bleven udnævnt, endskønt jo dog i alt Fald Justitsministeren var bekendt med Klagerne over ham paa den Tid, da han blev udnævnt. Jeg skal tillade mig at gaa dette lidt nærmere igennem, om end jeg derved muligvis kommer til noget at opholde det høje Tings Tid. Jeg mener, at dette Spørgsmaal, særlig i den Form, som det ærede Medlem for Ringsted har givet det, dog har ikke saa ringe Interesse. Det ærede Medlem begyndte med at sige, at den kongevalgte Landstingsmand var udnævnt den 11. April 1905, og det er jo rigtigt nok, men det er ogsaa omtrent det eneste rigtige, som det ærede Medlem udtalte om den Sag. . . . (Afbrydelse af *Dinesen*.) . . . Ja, det var vel den 11. April 1905? Det ærede Medlem sagde, at „allerede i Efteraaret 1904 henvendte Folk fra Kolding sig til den højtærede Justitsminister, endogsaa gentagne Gange, og beklagede sig over Sagfører Hansen af Kolding“. Og saa siger det ærede Medlem, at han har modtaget en Erklæring desangaaende fra Holger Henriksen. Den Gang Holger Henriksen, rimeligvis nok i Efteraaret 1904, var hos mig, var det en almindelig Udtalelse, han fremkom med, om, at baade han selv — han selv i Særdeleshed — og andre Folk vare misfornøjede med Sagfører Hansen og ønskede at faa hans Forhold undersøgt. Jeg svarede ham, at naar han mente, at Sagfører Hansen havde begaaet noget ulovligt, maatte han henvende sig med sin Klage til Politimesteren i Kolding, det var jo det Sted, hvor Sagfører Hansen boede, og hvor altsaa Ulov-